

Sensorveiledning POL 1001 våren 2020.05.05

Det ble tidlig klart at eksamen skulle gjennomføres som hjemmeeksamen på ordinær tid, fem timer. Studentene ble forberedt på hva dette ville innebære i flere omganger. I en orientering til studentene fra 13. april, «Hvordan forberede seg til POL 1001 eksamen 2020» heter det blant annet at:

I år bli eksamen gitt som hjemmeeksamen. Det betyr at spørsmålene vil fokusere på din forståelse av og evne til å bruke begreper, modeller og teorier innen politisk atferd og politisk teori. For å forberede deg til eksamen bør du gå gjennom spørsmålene diskutert i gruppeøvingene og skrive ned nøkkelargumentene. Deretter bør du prøve å formulere noen hvordan- og hvorfor-spørsmål selv, og besvare dem.

De fleste studentene er godt trente i å gjengi tekster de har lest. Å forstå og bruke begreper aktivt, er mer krevende for studenter på dette nivået.

På den siste av de to digitale spørsmål/svar-sesjonene før eksamen, ble studentene gjort kjent med at det ville bli 20 korte spørsmål. I tillegg ble det gitt noen råd til studentene i innledningen til oppgaven blant om hvor langt det var forventet at de skulle svare på spørsmålene (variabelt, men ikke mer enn en halv side).

Oppgaveteksten i bokmålsversjon:

Eksamen i POL 1001 Politisk teori og politisk atferd våren 2020.

Eksamensformen er individuell hjemmeeksamen, ordinær eksamenstid er 5 timer. Besvarelsen i filformatet pdf, leveres via Inspera. De to delene av eksamen, teori og atferd, teller likt i vurderingen av besvarelsen. Med 20 spørsmål kan du bruke i gjennomsnitt 15 minutter pr. spørsmål. Spørsmålene krever svar av ulik lengde. Det er opptil deg å vurdere hvilke spørsmål som krever lengst svar. Ingen av svarene bør være lengre enn en halv side. Henvis gjerne til pensumlitteratur i oppgavene. Det stilles ikke krav om litteraturliste.

Politisk atferd

1. Hva er forskjellen på en «skillelinje» og en «ideologisk dimensjon»?
2. Fra flere land rapporteres det at populariteten til statsministeren/presidenten har økt under COVID-19 pandemien. Hvordan kan begrepene «valenssak» og «valenspolitikk» bidra til å forklare dette?
3. Hvilken sammenheng er det mellom livsfase og valgdeltakelse?
4. Donald Trump ble overraskende nominert til det Republikanske partiets presidentkandidat og deretter valgt til president i 2016. Hvilken betydning kan fenomenet «partiidentifikasjon» ha hatt for at Trump ble valgt til president?
5. Hvordan oppstår holdningsforskjeller mellom de folkevalgte i nasjonalforsamlingene og det folket som valgte dem?

6. Hvorfor skiller vi mellom ulike dimensjoner av «politisk tillit»?
7. Hva er en «priming-effekt» (norsk: assosiasjonseffekt)? Gi ett eksempel.
8. Hva er forskjellen mellom fenomenene «stigende forventningers misnøye» og «politisk nådetid»?
9. Hvorfor er «stemmeparadokset» et paradoks?
10. Hvorfor har vi «utjevningsmandater»?

Politisk teori

1. Forklar forskjellen mellom suverenitet (eng: sovereignty), makt og autoritet.
2. Hvorfor er «karismatisk autoritet» ustabil?
3. Forklar «flertallstyranni»-argumentet mot demokrati. Kan dette problemet løses?
4. Diskuter innvendingene mot samfunnskontrakt-teori om statsborgerskap.
5. Er frihet et liberalt begrep?
6. Forklar forskjellen på *juridisk* rettferdighet (både prosedyre-rettferdighet og substantiv rettferdighet) og *sosial* rettferdighet.
7. Rettferdiggjør alle teoriene om sosial rettferdighet velferdsstaten?
8. Medfører eksistensen av privat eiendom kapitalisme?
9. Gi et teoribasert argument mot doktrinene om «rettferdig krig».
10. Hva er funksjonen til utopier innen politisk teori?

Hva forventer vi?

POLITISK ATFERD

1. Forskjellen mellom skillelinjer og ideologiske dimensjoner er gjennomgått på forelesninger og i øvingsgruppene. Dette bør m.a.o. de fleste mestre. Skillelinjer utvikles på grunnlag av objektive kulturelle, økonomiske, sosiale og geografiske skiller til en gruppeidentitet som politiske organisasjoner bygges på. Knyttes til Rokkan, Lipset, Valen, osv. Ideologiske dimensjoner er induktivt identifiserte holdningsknipper med stor stabilitet på individnivå og aggregert nivå med stor prediktiv kraft.
2. Valens og valenspolitikk er presenter gjennom en pensumartikkel om valg i Storbritannia og i forelesning. Poenget her er at studentene skal forstå at en situasjon som Covid19-krisen gir en valenssituasjon: alle partier har samme mål, det handler om gjennomføringsevne, handlekraft, dyktighet. Situasjonen gir regjeringen mulighet til å demonstrere handlekraft og administrativ dyktige, mens opposisjonen blir passive tilskuere. En noe mer krevende oppgave.
3. Spørsmålet om livsfase og valgdeltakelse er drøftet ut fra Franklins bok om valgdeltakelse på forelesning. Studentene bør ha fått med poenget om betydningen av ansvaret som følger med samfunnsborgerroller og hvordan det å gå inn i slike roller som ektefeller, foreldre, skattebetaler, osv. knytter individene til de politiske prosessene. De har kanskje også fått med seg at dette forklarer ungdommens «uansvarlighet» i forhold til valgdeltakelse. Oppgaven bør være grei for alle som har fulgt forelesningene.

4. Mange republikanere mislikte Trump dypt og inderlig og motarbeidet ham under primærvalgene, men stemte for ham i presidentvalget. Sterk partiidentifikasjon var trolig viktig for dette. Studenter som kjenner teorien, vil kunne peke på at Trumps voldsomme angrep på demokratene var et ledd i en slik strategi. Det var lettere å mobilisere republikanere med partiidentifikasjon mot demokratene enn for Trump.
5. To argumenter burde alle kunne komme opp med: etter hvert som tiden går blir inntrykket av hva velgerne ønsker vagere og vagere for representantene, dernest, representantene tenker på seg selv mer som representanter for partiene enn for velgerne. Hvis partiets politiske linje utvikles bort fra velgernes oppfatninger, følger representantene partiene – ikke velgerne. Noen vil kanskje drøfte dette ut fra et skille mellom sosial representasjon, holdningsrepresentasjon og antisipatorisk representasjon (Holmbergs artikkel i SPS).
6. Spørsmålet om politisk tillit krever et litt lenge svar. Studentene bør vite at regimestabilitet er den avhengige variabelen i mange studier av politisk tillit. De har Easton på pensum og bør dermed vite noe om at ulike former for tillit læres i ulike livsfaser og at den diffuse systemstøtten stammer fra tidlig sosialisering. De bør også kjenne internal- external efficacy fra gjennomgangen av *The civic culture* på forelesning. De har også fått presentert argumenter for at tillit til partier og politikere er regimets ytre «forsvarsverker», at tillit til de demokratiske institusjonene er de midle, og at systemtilliten er «siste skanse» før regimestabiliteten er truet. (Min egen variant av Norris i *Democratic deficit*.)
7. De fleste finner en definisjon av priming-effekt i pensum og vil vel kunne vise til et eksempel fra pensumlitteraturen. De gode har fått med seg at dette er en videreutvikling fra dagsordeneffekt-hypotesen og kan kanskje gi et nytt interessant eksempel. En enkel oppgave.
8. Poenget med begrepene «stigende forventninger misnøye» og «politisk nådetid» er at folks forventninger til politikerne og politikernes evne til å innfri forventningene ikke alltid går i takt. Forskjellen mellom begrepene ligger i den typen «utakt» forventninger og evne til å «levere» går i. Stigende forventninger misnøye handler om at forventningene løper fra politikernes evne/vilje til levere. Politisk nådetid er en situasjon som oppstår når politikerne faktisk leverer mer/bedre enn de folk forventer ut fra situasjonen. Det er positivt med eksempler.
9. Stemme paradokset er et paradoks fordi teorien predikerer en atferd (hjemmesitting) som i liten grad finner sted i det virkelige liv (de fleste stemmer). Avanserte studenter vil peke på at paradokset ligger i teorien i seg selv, den forutsetter at alle velgere er rasjonelle aktører, mens det er de minst informerte, minst engasjerte som handler i tråd med teorien, d.v.s.d sitter hjemme på valgdagen. Teoriens endimensjonale menneskebilde fører til absurde prediksjoner.
10. Vi har utjevningsmandater for å bedre proporsjonaliteten i fordelingen av mandater mellom partiene. Gode studenter sier noe om hvordan andre sider av valgsystemet bidrar til disproporsjonalitet (første delingstill 1.4, en del små valgkretser), og de har kanskje synspunkter på sammenhengen mellom antallet utjevningsmandater og graden av proporsjonalitet.

POLITICAL THEORY

Note for the assessors: The following answers provide an indication of the knowledge that is expected of the students for each point covered by the questions. However, a slightly different treatment of specific points may also be acceptable as long as the argument is consistent. As a general rule, analytical depth and originality should be valued over descriptive completeness. Questions 9 and 10, in particular, lend themselves to more personal choices.

1. Explain the differences between sovereignty, power, and authority.

Power is the ability to get someone to do what they would not otherwise have done or, more precisely, “the probability that one actor within a social relationship will be in a position to carry out his own will despite resistance” (Max Weber). Authority is legitimized power, that is, power that has undergone a process of legitimation. Sovereignty is supreme power/authority within the state. In other words, it has to do with the monopoly of violence within a territory. It is different from ordinary power/authority in that a) it is supreme; b) it is inextricably linked to territoriality; b) it is exercised by a specific institution – the state – while other forms of power/authority can be exercised by other institutions and even by individuals. Political theorists disagree about the nature of sovereignty: a line of thought, which runs from Thomas Hobbes to Carl Schmitt, subscribes to a *political* concept of sovereignty, according to which sovereignty, to be such, does not need legitimation, just coercion; another current, which runs from Jean Bodin to modern liberal thought, claims instead that the foundation of sovereignty is legitimation, and this concept is known as *legal* sovereignty.

2. Why is “charismatic authority” unstable?

Charismatic authority is one of the three main ideal types of authority identified by Max Weber. It is unstable because it is double tied to the personality of the individual who exercises it. When the individual dies, it is hardly maintained and tends to be routinized, that is, it turns into either rational-legal authority or, at least, into traditional authority (example: the authority of Jesus turned into the traditional authority of the early Church). In any case, according to Weber, in the long run this kind of authority cannot escape the process of rationalization that governs social evolution, so it ultimately dissolves into rational-legal authority. However, charismatic leaderships such as Mussolini’s and Hitler’s emerged at a time when rational-legal authority already prevailed (something that Weber could not see because he died earlier), which should remind us that there is no iron law in social theory.

3. Explain the “tyranny of the majority” argument against democracy. Is there a remedy to this problem?

Such an expression refers to the problem that, under democracies, minorities – and sometimes even 49.99 percent or a greater proportion of the electorate depending on the electoral system – have to bear the consequences of decisions they do not approve of or that go against their interests. The argument was famously put forward by French conservative thinker and politician Alexis de Tocqueville in his *Democracy in America* (1835-40). There can be no *definitive* fix to this problem as it is somehow inherent in the nature of democracy. (Nor is it specific to its representative form, as Aristotle already hinted at it in his critique of participatory democracy). However, in modern democracies popular will is often counterbalanced by the existence of a higher law, such as a constitution, which is supposed, among the other things, to protect the rights of minorities. Not by chance, constitutional amendments often require qualified or larger majorities.

4. Discuss critiques to the social-contract theory of citizenship.

Non-contractarian thinkers contest the view of citizenship as a cold-blooded pact that is typical, yet not exclusive, of liberal thought. They rather see political obligation as a natural duty arising independently of one's will. One is obliged towards the community (and hence towards the state) simply because one "belongs" to it, whether by birth or not. Communitarians and social democrats, in particular, stress responsibility of every citizen towards every other citizen, a responsibility that stems from fellowship. Some conservatives, too, are uncomfortable with the contractarian theory of citizenship because it clashes with their unconditional respect for tradition and established authority. However, what distinguishes them from communitarians and social democrats, in this respect, is the fact that conservatives place considerably lighter responsibilities on the citizen than progressives do. Collective obligations in a conservative society are weaker.

5. Is freedom a liberal notion?

No, it isn't. Only a particular interpretation of freedom, namely "negative freedom", is associated with the classical liberal and libertarian traditions. This view, that the greatest freedom is achieved when external interference or constraint upon individual conduct is minimized, is embodied in John Locke's defence of the "night-watchman state". Another variant of the negative-freedom concept, specific to twenty-century libertarian thought (e.g. Milton Friedman), is the notion of "freedom of choice", whereby society is replaced by the market to which individuals resort to meet their needs, including very basic ones. The "negative freedom" interpretation assumes freedom to be a formal condition. It shows little interest in understanding the obstacles (lack of abilities, disadvantaged social background, unfavourable economic conditions etc.) that prevent one from being free in a more substantive sense. Those who subscribe to the alternative concept of "positive freedom", on the contrary, think of freedom in terms of empowerment. Social liberals, social democrats, and Marxists all buy this alternative notion, although they disagree as to what extent this empowerment has to be radical in order to set people really free.

6. Explain the difference between *legal* justice (both procedural and substantive) and *social* justice.

By justice we mean the distribution of rewards and penalties in society. While social justice has to do with the redistribution of rewards, legal justice is about penalties. Legal justice, in turn, can be understood in either procedural or substantive terms. The notion of procedural justice amounts to no more than impartiality. In other words, it treats justice as a black box. So, in this sense, justice is done in a courtroom when the defendant has received a “fair trial”. The notion of substantive justice, by contrast, entails a normative assessment of the content of laws. Hence, supporters of different views of punishment, such as distribution, deterrence, and rehabilitation, can well agree about what is formally just but are most likely to disagree about what is substantially just.

7. Do all theories of social justice provide a justification for the welfare state?

No, only the *theory of justice according to deserts* and the *theory of justice according to needs* provide justifications for the welfare state. These justifications are based on the notions of equality of opportunity and equality of outcome respectively. Of course, the theory of justice according to needs backs a stronger form of welfare state compared to the theory of justice according to deserts, for which investment in education and training is rather the main key to social empowerment.

8. Does the existence of private property imply capitalism?

No. Capitalism isn't about private property as such but requires instead private property *of the means of production* specifically. Not even this is enough, however, to qualify a system as capitalist. Two more conditions must be met: 1) a market system for the allocation of the inputs (land, labour, capital) and the outputs (rents, wages, and profits) and 2) a bourgeois orientation shared at least by the ruling classes, that is, attaching great social importance to the acquisition of wealth and its accumulation.

9. Make a theoretically-grounded argument against the doctrine of “just war”.

Liberal thought tends to attach war a moral character, distinguishing between just and unjust wars. To be just, a war should conform to the twofold principle of *jus ad bellum*, or just recourse to war, and *jus in bello*, or just conduct in war. In other words, war should only be conducted to re-establish peace and justice, while seeking to limit the suffering caused to the population. On a practical level, the just-war doctrine can be contested by showing the inconsistency and hypocrisy of its applications. One could note, for example, how some of the worst war crimes in modern history, such as the bombing of Hiroshima and Nagasaki, were carried out under the banner of “humanitarian intervention”. One could also note how the more recent invasions of Iraq and Libya were prompted by ends far less noble than those declared. On a more fundamental level, the notion of just war can be attacked by rejecting consequentialism, the moral philosophy premise on which it stands. Consequentialism

posits that humans should be prepared to accept some evil as long as this serves to achieve a greater good. Once this premise is rejected, the just-war argument falls.

10. What is the function of utopia in political theory?

Utopia is the oldest way of theorizing political change in the Western tradition. It suited well a long historical arc, stretching from antiquity to the eighteenth century, when the idea of progress was lacking. In this context, the function of utopia was to point to an ideal state of things, to show a desirable direction of change, even though the goal itself was thought to be beyond reach. But during the Enlightenment, political theorists ceased to subscribe to a cyclical view of history and started to believe instead that human improvement was possible. This would come either through revolution or reform, or simply because of the existence of an evolutionary mechanism at work in society. However, during the twentieth century, disappointment grew about the grand theories of political development, both